

Digitales Brandenburg

hosted by Universitätsbibliothek Potsdam

Ḥamishah ḥumshe Torah

‘im 3 targumim ... pe. Rashi, u-ferush Rashbam u-ferush Mikhlal yofi min
R. Shelomoh ben Melekh u-ferush Be’er reḥovot ‘al diḳduḳe Rashi ...
ve-Sefer ha-Ḥinukh me-Rabenu Aharon ha-Levi be-sof kol ḥeleḳ

Sefer Be-reshit

Shelomoh ben Yitshaḳ

Frankfurt de-Oder, 544 [1783 oder 1784]

מט

urn:nbn:de:kobv:517-vlib-10050

אכל את העפרים לחם כדחועבה הוא
 למצרים : לג וישבו לפניו הבכר בבכרתו
 והצעיר בצעירתו ותמהו האנשים איש אל
 רעהו : לו וישא משאת מאת פניו אלהם
 ותרב משאת בנימן ממשאת כלם חמש
 ידות וישתו וישכרו עמו : א ויצו את
 אשר על ביתו לאמר מלא את אמתחת
 האנשים אכל כאשר יוכלון שאת ושים
 בסף איש בפיו אמתחתו : ב ואת גביעי
 גביע הכסף תשים בפיו אמתחת הקטן ואת
 בסף שברו ויעש כדבר יוסף אשר דבר :
 ג הבקר אור והאנשים שלהו חמה
 נחמריהם : ד הם יצאו את הצעיר לא
 ה הרחיקו יוסף אמר לאשר על ביתו קום
 רדף אחרי האנשים והשגתם ואמרת אלהם
 למה שלמתם רעה תחת טובה : ה הלא
 זה אשר ישתה אדני בו והוא נחש נחש
 בו חרעתם אשר עשיתם : ו וישגם וידבר
 אלהם את הדברים האלה : ז ויאמרו
 אליו למה ידבר אדני כדברים האלה הלילה
 לעבדיך מעשות כדבר הזה : ח הן בסף
 אשר מצאנו בפני אמתחתינו השיבנו אליך
 מארץ כנען ואיך נגנב מבית אדניך בסף או
 עוב : ט אשר ימצא אתו מעבדיך ומרת
 וגם אנחנו נהיה לאדני לעבדים :
 י ויאמר גם-עתה כדבריהם כן הוא
 אשר

מד

לב ושיאו ליה בלהודוהי ולהוקבלחודיהון
 ולמצראי דאכלין עמיה בלחודיהון ארי לא
 יכלין מצראי למיכל עם-עבראי לתמא ארי-
 בעירא דמצראי דחלין ליה עבראי אכלין :
 לג ואסחרו קדמוהי רבא כרביותיה
 ויערא כזערוהיה ותמהו גובריא גבר
 לחבריה : לד ונטל חולקין מן קדמוהי
 לקדמיהון וסגי חולקא דבנימן מחולקי
 דכולהון חמשא חולקין ושתיאו ודניאו
 עמיה : א ופקיד ית-די-ממנא על-ביתיה
 למימר מלי ית טועני גובריא עיבורא כמא
 די-יכלין ל' מטען ושוי בסף-גבר בפום
 טועניה : ב וית-בלדי כלירא דכספא תשו
 בפום טוענא דועירא וית בסף ובינוהי ועבר
 כפתגמא דיוסף די מליל : ג צפרא נהר
 וגובריא איתפשוו אינון וחמריהון :
 ד אינון נפקו מן-קריתא לא ארחיקו יוסף
 אמר לדי-ממנא על-ביתיה קום רדף בתר
 גובריא ותדבקינון ותימר להון למא שלמתון
 בישתא חלף טבתא : ה הלא דין דשמי
 רבוי ביה והוא בדקא מבדק ביה אבאי שתון
 די עבדתון : ו ואדבקינון ומליל עמהון
 ית-פתגמא האילין : ז ואמרו ליה למא
 ומליל רבוי כפתגמא האילין חס לעבדך
 מלמעבר כפתגמא קרין : ח הא כספא
 די אשכחנא בפום טוענא אתיבנהי לך
 מארצא דכנען ואיכדין ניגנב מבית רבונך
 אשר

קנין דכסף אי-מינן דרהב : ט די ישתכח עמיה מעבדך יתקטיל ואף-אנהנא נהי
 לריבוי לעבדון : י ואמר אף-כען כפתגמיכון כן-הוא די ישתכח עמיה יהי

לחמא ארום בעיקרא דמזכרא בחלון ליה יהודא אגליו : לג ואחריו קדמיו רבא דהלכת בגנהיה דוערא
 דהלכת ועירומיה והיה גחש בסא דקפשא גדיה ומקשקש בגחש דקפשא דגלית סבר דמזכרא דגא דגנהא דהלכת
 מיזכרא קרא וקנהא דבלקה מיזכרא קרא וקנהא דבלקה מיזכרא קרא וקנהא דבלקה מיזכרא קרא וקנהא דבלקה מיזכרא קרא
 לר ונפל חולקין מעל פתוריה נשדרינו מן קדמיו לקדמיהון וקנהא חולקת דבגמיו מן חולקין בלחון חמשא
 חולקין חולק מן חולקיה וחולק מן דיליה וחולק מן מן אקמיה וחמיו חולקין מן חמיו רשמי וריו עמיה
 דמן יומא דאיתפרשו כמיה לא שתו חקרא לא הוא וליא חמיו עד יומא ההוא : א ופקיד נת קנשרה
 דקמנא אפטרופוס על ביתיה למימר קלי זה דוקק גבבתיא עיבורא היקמא דאינו יקליו לסוקרא נשני קספ גבר
 כפוס טזניה : ב נת אויבני אויבין דקפשא שני כפוס טזניא דוערא ונת כספ זביני ועבר דפתקמא דיוסף
 דמליל : ג צפרא נחיר גוי : ד חמיו נקפא מן קרמא לא ארתיקו דיוסף אמר לקנשה די מנא
 אפטרופוס על ביתיה קום דרף גבר גבבתיא ותדקינינו ומיטר לחום למא שליקמיו בישקא חולף טבתא :
 ה הלא חו דתוק עמי רבני ביה נהוא משיקא חוה קמיער ביה אקאשתון מרה דעבדתון : ו ואדביקינו
 גמליל גוי : ז ואמרו ליה גוי : ח הא כספא דאשכחנא גוי : ט די ישקב עמיה
 הקדך יהי חייב קטול וארף אנו נהו לרבינו לעקרין : י ואמר ארף קרין הי כפתקמיו כו יהי דישמבח גוי :

והוא

רשי

(לג) הבכור בכורתו - חכס כביעוקורא ראובן שמעון לוי יהודה יששכר וזבולון מני אש אחת הסכו בכפר היה שהו סדר תולדותיכם
 וכן כלם : כיון שהגיע לבנימין אשר זה חין לו אס ואתי חין לי אס ישב אלני : (לד) משאות - מנות : חמש ידות - חלקו
 טס אחיו ומשלת יסף ואס : ומנשה וזפריס - וישכרו עמו (כ"ד) ומיוס שמכרוהו לא שגרין ולא הוא שתי יין ולותו היוס שמו -
 (ב) זביעי - כוס חרוק וקורין לומר "ט" : (ז) חלילה לעברך - חילין הוא למלוטון גנאי - ותרגוסהם לעבדין חס מלת הק"כ
 ויהי עלינו מעשות זאת והרבהים כנמרא חס זלוס : (ח) הן כסף אשר מצאנו : זה אחד מעשרה קל וחומר האחרים כעורה -
 וכלן מנרין כנראשית רכס : (י) גסעתה כדרכיכם - חף זו חמן חרין אחת כדרכיכם הוא שכלכם חייבים כדכר י' שנמאלת גיטה
 כד

באר רחובות דקדוקי רשי

מלת להתגולל לא הוציא החוקלים תמשמעה לגמרי דמנינו גולת זהכוכן הונכ גולתה שהו לשון מלכות (הערשטין) -
 רש"י

רשבים

אנשי עבר הנמר כי נכונים היו בעיניהם ואנשי נזרים נסי רוח היו כדכתיב קרתי לזאת (רהב) הם שבת - וכן כי תועבת נזרים כל רועה
 לאן - מכוס היו בעיניהם הרועים (כי) האן היה מחוס בעיניהם - כדכתיב הן נוכח את תועבת נזרים לעיניהם (לנורנו) ולא
 וסקלנו - דבר החזיקן למזרים ומחוס נוכח לעיניהם לנורינו ולא יכו אותנו למוקלנו כדכתיב דרך כוין כמו שחיינו בשמעי כן גרה יח יח
 ומקול - קילל דוד וסיקל בעפר דרך הזין : (ג) יושבו לפני - נה יוסף להושיבם כן - ויתמחו - שהרי כולם נולדו כשבע
 שנים וזין להבתן חיה קודם לזה : (לד) ותרס - כמו ותרסה - כתרסה מתנתו וכן תכל כל עבודת משק אהל מועד -
 כשחלמה : (ג) הכקר חור - האיר כמו דלול כי אורו עיניו לשעבר - וכן מה סודו אהליו יעקב : (ד) ינחו את העיר - כמו
 עכריוסו את העיר - וכן כנלתי את העיר - כמו בני ינחו - ינחו חמני : (ה) והוא כחש ינחשו - יש לחור שהיה מראה ענינו
 לעיניהם כדורע עיניהם על ידי קוסם - ויש עפ"ים חסס כמותי ינחש עלידי הכוס ח' גכח חמני לפי שכתבי לפנינו כי נחש ינחש איש אשר
 כמו ינחו כחש ססינחשו : (י) כדרכיכם כן הוא שהרי כולכם שותפים וכן מנה. קוסרים ללקות זה על זה חכל חוסי חסן חלת הוא
 לכד

מכלל יופי

(לג) (חשא משאות) - הנושא וכן כראשיתת רוגד
 ליעקב חמני : (משאות) - תשורות : (ידות) - נקרא
 החלקיד שהוא מקום מוכן לארס חלקו :
 מוד (א) (שאה) - ענין הטענה ורימשא :
 (ב) (גביעי) : הוא כמו כוס אכל הוא עשוי
 בתבונה אחרת והוא שאמר ירסי לך גבעים מלאים יין
 וכמות : (ג) (הבוקר אוד) - פועל עבר לגזרת פעול
 וכן שמואל כי אורו עיני : (חמוריהם) - עם חמוריהם
 שעונים שלהם בשלום : (ד) (את העיר) - מן העיר
 וכן שמואל בצאתי את העיר : (הרחיקו) - פועל עומד -
 וכו זמטיס יח הפה הרחיקו מבית מיכה : (זהשגרהם)
 כרי שתשיגם : (ה) (נחש ינחש) פירוש ישאל
 למנחשים

אשר ימצא אתו יהיה לו עבד ואתם תהיו
לקים : יא וימרו ויורדו איש את-אמתתו
ארצה ויפתחו איש אמתתו : יב ויחפש
בגדור החל ובקטן כלה וימצא הנביע
באמתת בנימן : יג ויקרעו שמלתם
ויקמם איש על-חמורו וישבו העירה :
מפטיר יד ויבא יהודה ואחיו ביתה יוסף והוא
עודנו שם ויפלו לפניו ארצה : טו ויאמר
להם יוסף מה-המעשה הזה אשר עשיתם
הלא ידעתם כי-נחש ינחש איש אשר
קמני : טז ויאמר יהודה מה-נאמר לאדני
מה-נדבר ומה-נצטדק האלהים מצא את-
עון עבדיך הננו עבדים לאדני גם-אנחנו
גם אשר-נמצא הנביע בידו : יז ויאמר
חלילה לי מעשות זאת האיש אשר נמצא
הנביע בידו הוא יהיה לי עבד ואתם עלו
לשלוס אל-אביכם :

קמ' ו' יחזקיהו - אמציה - יהיה ל' עבד סימן והיכות אלפים
כ"ה : הפטרת מקץ במלכים א' בסימן ג' ויקץ שלמה :

ס ס ס

יח ויגיש אליו יהודה ויאמר בי אדני

ידבר

רשי

לי עבדא ואתון תהון זכאין : יא ואותי
ואותיתו נבר ית-טועניה לארעא ופתחו נבר
טועניה : יב ובלש ברבא שרי ובועירא
שצי ואישתכח בלידא בטוענא דבנימן :
יג ובועו לבושיהון ורמו נבר על-חמריה
ותבו לקרתא : יד ועל יהודה ואחוריה
לבית יוסף והוא עד-כען חסן ונפרו קדמותיה
על-ארעא : טו ואמר להון יוסף מה-
עובדא הדין די עבדתון הלא ידעתון ארי-
בדקא מדבק נברא דכותי : טז ואמר
יהודה מה גימר לרבוני מה-נמלל ומה-
ננבי מן-קדם יי אשתכח ית-חובא דעבדך
הא-אנחנא עבדין לרבוני אף-אנחנא אף
דיאישתכח בלידא בידיה : יז ואמר חס
לי מלמעבד דא נברא די אשתכח
בלידא בידיה הוא יהי לי עבדא ואתון סקו
לשלס לנת-אבוכון :

ס ס ס

יח וקריב ליתיה יהודה ואמר בבני

רבוני ומליל-כען עבדך פתגמא

קדם

צד' א' וחס כלס נתפסים - אכל לני אציה ל'ס לפנים משורת הדין חסר ומלא אתו יהיה ל' עבד : (וב) בגדול החל - שלא יגישו
שהיה יודע היכן הוא : (יז) ויעמוס איש על חמורו - בעלי חמוריו ולא הורגו לסייע זה את זה לטעון : וישבו העירה -
ושריפתו היתה הוכחה אומר העירה העיר כל שהוא חלא שלא היתה חשובה בעיניהם אלא כעיר בימית של' כתי אדם לענין הולחמה :
(יד) עודנו שם - שהיה מתקין להם : (טו) הלא ידעתם כי-נחש ינחש וגו' - הלא ידעתם כי איש חסוד כמיני יודע
לנחם ולדעת מדעת ומסכרה ובינה כי חסם נכסתס הנביע : (יז) האלהים מצא - יודעים חט שלא סרחנו אכל מלת כחוקס היתה
להביא לנו זאת מלא בעל חוב כחוקס לנבות שטר חובו : מה נצטרק לשון דק וכו' כלתיה שר חלת יסודה גד' והיא בזה לדבר כלשון
שפת לאו נתפעל כותן ט"ת כחוקס תי' וזו' כה נותנה לפני את רחמנה של יסוד התיבה אלא באמנו אותיות העיקר כגון לנטדק מנורת
דק וינטבע מנורת ככע וינטרו מנורת ניר חמוכיס הנטיידנו מנורת נדה לדק - והיכה שתחילתה סמוך כשהיא מתפעלת התי' וספרדת
את אותיות העיקר כגון (קהלת יב) ויסתכל החנה (דניאל) וסתכל הוית כקרינא - (מיוכה) וישפד חקות עמרו -
מנורת שטר - (ישעיה נט) וסר מרע משתולל - מנורת מולך יועלים שולל - משתולל כעמי מנורת (ירמיה יח)
דרך לא סולל (כג) : חסלה פרשת מקץ

ואוחיאו ואחיתו וגוי : יב ופשפש בראובן שרי ורבנמיין פסק ואישתבח אוגבין בטוגא דבנימין :
 ובקעור לברשיהון ואתייב להון כח גברתא גטענו גבר על תקריה וגוי יד ועל יהודה ואחיתו לבית
 זוסף והיא עוד קדון תמן וגוי : טו ובאמר להום יוסף מה עבדא קדון בעבדתון תלא ידעתון ארום קמיידא וטער
 גבר דקנותי : טו ובאמר יהודה מה גימור לרבוני על בקשא קדמא ומה גמליל על בקשא בתראדא ומה גבוי
 על אוגבין מן קדם : אשתבח חיקא על עבדך הא אנתא עבדון לרבוני ארף אצנ ארף מאן דאשתבח בלידא בידיה :
 יז ואמר חס לי וגוי :

ס ס ס

ויגש יח וקריב לותיה יהודה ואמר קמטו ריבוני
 ומליל קמטו עבדך פתקמא בקושמעייה
 דרבוני ולא יתקור רונך בעבדך ארום מן שעמא דאתין
 ליהך הנת אפר לו מן קדם : אגא דחיל רכונן דזורון
 דינך

רש"י

(יח) ויגש אליו דבר באזני אדני . (כ"ר) יכנסו דכרי כזונין : ואלו יחראפך . מכלן אתה למוד מדבר אליו קשות .
 כי כמוד כפרעה . חסוך אתה כעיי כמלך זה פשוטו . ומדרשו מוסך ללקות עליו כדעת כמון שלקח פרעה על די וקנתי
 טרה

באר רחובות דקדוקי רש"י

(כג) רש"י מודיעך כזה דלשון התפעל העורה חזק ועוצם פעולת עמלו (ער ארכיט, אן זך ועלסין) סימנה"א ותי"ו נוסף על
 השורש דהיינו שתבוא התי"ו קודם אות ראשונה מן השורש כזה התפעל אכן כאשר יודעו ותי"ו אות ראשונה מן השורש ש"ן או ל"ד או
 סמן או תיקדם אות ראשונה מן השורש קודם התי"ו סימן התפעל וזהו הסמ"ך והס"י קודם
 התי"ו וזהו הסמ"ך השתמר משתולל אבל הנד"י יש לה דין אחרת לא זו שתקדם הנד"י לתי"ו סימן התפעל חלא אף זו שתחלף התי"ו לטי"ת כיון
 נטדק מן שורש נדק * והעודקדים כללו כוס הכלל גם הוי"ו ואתמו כאזר הוי"ו ואת ראשונה מן השורש או שתחלף התי"ו סימן התפעל
 לדל"ת ותבוא אחר הוי"ו ורש"י לא הזכירו כעבור שלא כמלא זה רק בדכרי ר"ל כמו הדמיון מן שרש וען מודקן הדין מן שרש וכן :

רשב"ם

לכדו יהיה ליעבד : (טו) איש אשר כמוני . כי דרך הגרים לקסוס קסס כמו שזכרנו עמי עמד מלך ככל על אלס הדרך לקסוס
 קסס . והכני יודע מיוגכ מעוני :

חסלת ויהי מקץ מיסוד רבינו שמואל

ויגש יח כי כעוך כפרעה . הרי אתה כמלך ויראתי מחרון אפך : אדוני

מכלל יופי

למנחשים כעבורו מילקחו . ויש מפרשים שדו"א עצמו
 ינחש בו כלומר יחשוב אכרת הגביע לנחש רע לעצמו
 שאבד ממנו הכלי שהיה
 שותה בו : (יב) (ויעמוס) .
 ענין הטענה והמשא .
 (טו) (ומה נצטרך) .
 כלומר מה נוכל למעון
 שנהיה צדיקים : (הגני)
 ברגש שני הנוגין ובסגול
 הראשונה והמסורת שלשח
 דגושין וזה אחד מהם : (גם אנתנוגם אשר נמצא) . כל
 אחד לרבות עד חכרו ולפי שאין דבר מוקדם בענין הכונה
 לפיכך אמר גם עם הקודם כי ישך היותו אחרון לפיכך יאמר
 גם עם כל אחר וכמו זה הדרך כל שון הקדש בכף השמוש
 כאמרו כמוד כפרעה כלומר זה כזה וזה כזה :
 ויגש יח (כי כמוד כפרעה) . שני כפי הדמיון
 להשוות הדברים וכן ישיה"כ כעבד
 כאדניו והדומים לו כלומר אתה מושל כפרעה ופרעה
 כמוד ויראני לדבר לפניך כמו לפני פרעה ומפני הצרה
 הגדולה שמצתאנו לך אוכל לשתוק ועל כל מה
 שאדבר 67 סו

ידבר-- לך עבדך דבר באוני אדני
 ואל-יחר אפך בעבדך כי כמוך כפרעה :
 יש אדני שאל את-עבדני לאמר היש-
 לכם אב או-אח : כו ונאמר אל אדני
 יש לנו אב זמן וילד זקנים קטן ואחיו מת
 וינחל הוא לבדו לאמו ואביו אהבו :
 כא ותאמר אל-עבדך הורדהו אלינו ושימה
 עיני עליו : כב ונאמר אל-אדני לא-יוכל
 הנער לעזוב את-אביו ועזב את-אביו ומת :
 כג ותאמר אל-עבדך אם-לא ירד
 אחיכם הקטן אתכם לא תספון לראות
 פני : כד ויהי כי-עלינו אל-עבדך אבי
 ונפד-לו את דברי אדני : כה ויאמר אבינו
 שבו שברו-לנו מעט-אכל : כו ונאמר
 לא נוכל לרדת אם-יש אלונו הקטן אתנו
 וירדנו בילא נוכל לראות פני האיש ואחינו
 הקטן איננו אתנו : כז ויאמר עבדך אבי
 אלניו אתם ידעתם כי שנים יקדה-לי אשתי :
 כח ויצא האחד מאתי ואמר אך טרף
 טרף ולא ראיתי ער-הנה : כט ולקחתם
 גס-את-זה מעם פני וקרהו אסון והורדתם
 את-שיבתי ברעה שאלה : ל ועתה כבאי
 אל-עבדך אבי והנער איננו אתנו ונפשו
 שני קשורה בנפשו : לא והיה כראותו כי-
 אין

קדם רבוני ולא-יתקף רונך בעבדך ארי
 כפרעה כן את : יש רבוני שאל ית-
 עבדוהי למימר האית-לכון אבא או-אחא :
 כ נאמרנא לרבוני אית-לנא אבא סבא
 ובר סיבתין זעיר נאחיה מירת נאשתאר
 הוא בלחודוהי לאימיה נאבוהי רחיס-ליה :
 כא נאמרת לעבדך אחתוהי לנתי נאשו
 עיני עלוהי : כב נאמרנא לרבוני לא-
 יכול-עולימא למשבק ית-אבוהי נאם-
 ישבוק ית-אבוהי ומית : כג נאמר
 לעבדך אם-לא יחזת אחוכון זעירא
 עמכון לא תוספון למחזי אפי : כד והיה
 כד-סליקנא לנת עבדך אבא וחוניא ליה
 ית-פתנמי רבוני : כה נאמר אבונא
 תובו זבונלנא זעיר-עיבורא : כו נאמרנא
 לא גיכול למיחת אם-אית אחונא זעירא
 עמנא ונחזית ארי-לא גיכול למחזי אפי
 נברא בנאחונא זעירא ליתוהי עמנא :
 כז נאמר עבדך אבא לנא אתון ידעתון
 ארי תרין ילד-ר-לי אתתי : כח ונפק
 קד מלנתי נאמרית ברם מיקשל קטיל ולא
 חזיתיה ער-קען : כט ומדברון אפי-ית-
 דין מן-קדמי ויערעניה מותא ומתתון ית-
 שיבתי בבישתא לשאול : ל זכגן כמיתי
 לנת-עבדך אבא ועולימא ליתוהי עמנא
 ונפשיה חביבא-ליה כנפשיה : לא ויהי כד-יחזי ארי-לית עולימא וימות ויתתון

עבדך

רשי

סרה על-לילה אחת סעככה (כ"ר) דבר אחר מה פריעה נזיר וחינו מקיים חכמים וחינו עוסקה אלה בן : וכי ויהי שית עין שאלית
 לשום עיני עיון . דבר אחר כי כמוך כפרעה אם תקטני אהרונ אותך ולת ארוך (כ"ר) : (יש) אדוני שאל את עבדני
 מתחלה

ויקח למתו מדמי לריבוי דפרעה : יט רבוי
 שאיל וגו' : כ באמרנא לרבוי אית לן אבא סבא
 ובר סבתי קליל ואחוי מורה ואשתאר הוא בלחרויו מן
 אמיה ואבוי בגין בן רחמי ליה : כא באמרנא לעבדך
 אחרתוי לנתי ואשוי עיני לטבתא עלוי : כב באמרנא
 לרבוי לית אפשר לטליא למשבוק ית אבוי דאין שביק
 ית אבוי מינת הוא : כג באמרנא לעבדך אין לא יתות
 אחרכון ועירא עמכון לא תוספון למיחמי סבר אפי' :
 כד יתות בד סליקנא לעבדך אבא ותנינא ליה ית פתגמי
 רבוי : כה באמר אבונא תרבו וכוונא לנא קריל
 עיבורא : כו באמרנא לית אפשר לנא לביחוח אין
 אית אחונא ועירא עמנא וגיחות ארום לית אפשר לנא
 למיחמי סבר אפי' גברא ואחונא ועירא ליתוי עמנא :
 כז באמר עבדך אבא לנא אחון ובעתון ארום תרין
 בגין וליבת לי אנתי : כח ונפק חד מילתי ואמריית
 גבס מיקטל קטיל ולא תמייה עד גרון : כט ומדקרון
 אפ ית דין מן מדמי ויארגעניה כותאא וקתהון ית סבתי
 גדווי לבי כבורנא : ל וקנען קמיית לנת עבדך אבא
 וטליא ליתויה עמנא וגו' : לא ויהי בר יחוי ארי לית
 טליא

לו מן קדם : יא אבא דחיל וקדו חורו דיקד למתוי סבתי
 לריבוי דפרעה רבך דאפ' ימי ביה ארום יקיר אבא קנותך
 ואבא יקיר כנות פרעה רבך דאפ' ימי ביה הלל אבא
 משתבע בתי רישיה דאבא ולית אבא משקר דאין שלוח
 אבא תרבי מן גו תיקא לית אבא כחזיר יתה למיקא עד
 וטו דנימלי כל ארעא דמצרים קטרלין לית אבא כחזיר
 יתה למיקא עד וטו דנימלי כל ארעא דמצרים צדון מן
 דיור מיקד קדמי אבא משרוי ומפרעה רבך אבא כחסייל
 על כנת מועבר על פורתיה דאבא או דילמא דלא אשתמע
 לך ולא אשתילך מה בעבדו תרין אחוי שקיעון ולוי דעלו
 לבבא דשקם דהורה יתיב בשלונה וקטלו כל דבורא
 לפתגם דתרכ על ידי דסאיכו דרינה אמתהון דלא הויא
 מתמניא בשייבטיא ולא מקבלא חולקא ואתקנא עמן
 בפלוג ארעא על חד פתח ובקרה דבנימין אחונן מתמני
 עמן בשייבטיא ומקבל חולק ואתקנא עמן בפלוג ארעא
 ואבא בתולי קשי מדידהון בערכית לטליא מן ידוי דאבא
 ואמריית ליה אין לא אייתית יתיה לותך ואמריית יתיה
 מדמד גתוי חטי לך ופרתק מן שאילת שלמדך כל יומא
 או דיקמא דלא אשתמע לך ולא אמתני לך ארום מלכין
 ושלטונין און קומך בארעא דקנען : פר תמא יוסף הבתבא
 ונקרא דסליבת גבורתיה דיהודה אחוי ונפקון שערתיה דלביה וקנען לבישיה ביה בשעתא רכזו יוסף למנשה בוכרית
 ורפס בקסאניה ובעבת כל פלטין דיוסף ביה בשעתא אמר יהודה אילולי בתה עלע מן בית אבא לא הנה פשו
 למתעבדא בן בקרון שרי יהודה מכיבד במילוי באמר רבוי שאיל ית עבדו למימר תאית לבון אב או אח :

רש"י

(כ"ד) מתחילה בעליה באת עלינו למה הילך לשאול כל אלה כדן היינו מכקיס או אחותינו אתה מכקיס ואף על פי כן ובאמר אל אדני לא
 כדנן מן דבר : (כ) ואחיו מת . משני סורא היה מוניא דבר סקר מפיו אמר חס אומר לו שהו קיים יאמר הכי אובו אלני :
 לברו לאמו . מאלתו האס אין לו עוד אח : (ככ) ועזב את אביו ומת . חס יעזב את אביו דולניס חנו שאל ימות כדרך שהרי
 חנו כדרך מתה . (כט) וקרהו אסון . (ב"ר) שהשון מקטין כשעת הסכנה : והודתם את שיבת יוגו' . עכשו
 כשהו אלני חמי מתקנס בו על חמו וכל חמו ואס ימות זה דומה עלי ששלטן מתו כיום אחר : (לא) והיה כראותו כי אין הגער
 ומת

רש"י

(יט) אדוני שאל אתה נדמת לנו להכילו הנה וחולין הוא לך לעכבו : (כא) ואשימה עיני עליו חמי' פסע נכחי הוא למושל הארץ
 להכרית דבריו : (כב) ועזב את אביו ומת אביו ימות : (ל) ונפטו קסורה כנפטו ולכך כראותו כי אין הכער נעת :

מכלל יופי

שאברא אל יחר אפך בעבדך : (כו) ואר' . פירוש .
 אולי : (עד הנה) . ענינו עד עתה והוא מורה על
 הוספן כלומר עד הזמן הזה : (כח) (אסון) . סות :

לא

אין הנער נמת והולידו עבדך את-שיבת
 עבדך אבינו בנינו שאקה : לב כי עבדך
 ערב את-הנער מעם אבי לאמר אס-לא
 אביאנו אליך ותשאתי לאבי כל-הנקים :
 לג ועתה ישב-נא עבדך תחת הנער עבד
 לאדני והנער יעל עם-אחיו : לד כי-אירך
 אעלה אל-אבי והנער איננו אתי פן אראה
מה ברע אשר ימצא את-אבי : א ולא-יכל
 יוסף להתאפק לכל הנצבים עליו ויקרא
 הוציאו כל-איש מעלי ולא-עמד איש אתו
 בהתודע יוסף אל-אחיו : ב ויתן ארת-
 קלו בבכי וישמעו מצרים וישמע בית פרעה :
 ג ויאמר יוסף אל-אחיו אני יוסף העוד
 אבי חי ולא-יכלו אחיו לענות אתו כי גבהלו
 מפניו : ד ויאמר יוסף אל-אחיו וישו-נא
 אלי וינשאו ויאמר אני יוסף אחיכם אשר-
 מכרתם אתי מצרימה : ה ועתה אל-
 תעצבו ואל-יחר בעיניכם כי-מכרתם אתי
 הנה כי למחיה שלחני אלהים לפניכם :
 ו כי-זה שנתים הרעב בקרב הארץ ועוד
 חמש שנים אשר אין-חריש וקציר :
 ז וישלחני אלהים לפניכם לשום לכם
 שארית בארץ ולהתנות לכם לפליטה
 שרישי גדלה : ח ועתה לא-אתם שלחתם
 אתי הנה כי האלהים נישמני לאב לפרעה
 ולאדון לכל-ביתו ומשל בכל-ארץ מצרים :
 ט מהרו ועלו אל-אבי ואמרתם אליו
 כה אמר בנת יוסף שמני אל-תים לאדון
 לכל

עבדך ית-שיבת עבדך אבונא בדוונא
 לשאול : לב ארי עבדך מערב בעולימא
 מן אבא למימר אס-לא איתיגיה לורתך
 ואחי חטי-לאבא כל-יומנא : לג וכען יתב-
 בען עבדך תלף עולימא עבדא לרבוני
 ועולימא יסק עם-אחוחי : לד ארי-אכדון
 אסק לנת-אבא ועולימא ליתוחי עמי דלמא
 אחוי בבישתא דיתשבח ית-אבא : א ולא
 יכיל יוסף לאתחסנא לכל דקיימין עלוחי
 וקרא אפיקו כל-אנש מעילני ולא-קם אנש
 עמיה כד-אתידע יוסף לאחוחי : ב ויתב
 נת-קליה בבכיתא ושמעו מצראי ושמע
 אינש בית פרעה : ג ואמר יוסף לאחוחי
 אנא יוסף העד בען-אבא קנים ולא-יכלו
 אחוחי לאתבא יתיה פתנס ארי איתבחינו
 מן-קדמוהי : ד ואמר יוסף לאחוחי
 קריבו-בען לוחי וקריבו ואמר אנא יוסף
 אחוכון דזבינתון יתי למצרים : ה וכען ילא
 תחנססון ולא-יתקף בעיניכון ארי זבינתון
 יתי הלכא ארי למימא שלחני י לקדמיכון :
 ו ארי-דנן תרתין-שנין כפנא בנו ארעא
 ועוד חמש שנין דלית זרעא וחצרא :
 ז ושלחני י לקדמיכון לשנאה לכון שארא
 בארעא ולקנימא לכון לשונבא רבא :
 ח וכען לא-אתון שלחתון יתי הלכא
 אלהן מן-קדם י ושניני לאבא לפרעה
 ולרבון לכל-אנש ביתיה ושליט בקד-
 ארעא דמצרים : ט אחוי וסקו לנת-אבא
 ותמרון